

УДК 621.396

Сіромля К. – ст. гр. ХК-11

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

НАУКОВО - ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ І. ПУЛЮЯ

Науковий керівник: к.і.н., доц. Рокіцький О.М.

Іван Пулюй був науковцем широкої - наукової ерудиції. Його наукові зацікавлення і відкриття стосуються як фізичних так і електротехнічних досліджень, конструкторської діяльності та важливої організаційної роботи в галузі науки і техніки. Свої перші кроки в науці Пулюй здійснив в галузі молекулярної фізики. Його досліді виконані у стінах Віденського університету послужили утвердженню молекулярно – кінетичної теорії стосовно реальних газів. Саме вони лягли в основу його дисертаційної роботи захищеної у Стразбурзькому університеті.

Дуже важливим були результати отримані Пулюєм при дослідженні газорозрядних процесів. Окремої уваги заслуговує питання відкриття та дослідження х-променів.

Наукова інтуїція, глибоке розуміння фізичної суті явищ і процесів дозволили Пулюю у своїх працях найближче підійти до сучасного розуміння катодних променів як потоку електронів. Важливість отриманих результатів підтверджує їх переклад на англійську мову і публікація в престижних наукових журналах, зокрема в *Physical Memoirs*.

Щодо епохального відкриття х-променів, то саме І. Пулюй довів строго експериментально, що х-промені утворюються внаслідок бомбардування твердих тіл катодними променями, виявив їх іонізаційну здатність, на противагу Рентгену дав влучне пояснення мікроскопічного механізмів їх утворення та фізичної природи.

Крім того І. Пулюй проявив себе як досвідчений експериментатор та здібний конструктор. Він сконструював прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, який відзначився вищою точністю вимірювання аніж аналогічний прилад Джоуля. За його допомогою механічний еквівалент теплоти було визначено в межах від 425,2 до 426,6 кГм/ккал і це було зроблено ще до отримання такого ж результату американським фізиком Г. Ровлендом.

Сконструйована І. Пулюєм освітлювальна лампа була відзначена медаллю на міжнародній електротехнічній виставці і в майбутньому використовувалась як найпотужніше джерело х-променів. Світлини отримані з її допомогою були свого часу неперевершеними за якістю зображення.

Важливим був внесок І. Пулюя в розвиток теоретичної та експериментальної електротехніки. В останні роки І. Пулюй виступає як авторитетний експерт з питань будівництва електростанцій та електромереж у Чехії. Його внесок у розвиток цих галузей науки і техніки був загальноновизнаним і відзначений багатьма урядовими нагородами.